

LAJNAR SVETE DRUŽINE

Pisatelj Lojze Zupanc je v svoji zbirki pod naslovom LAJNAR SVETE DRUŽINE preprosto, toplo in prisrčno opisal predvojne Moste in njih ljudi. Avtor je v sočnih barvah razgrnil pred nami življenje predmestne Ljubljane, kakršno mu je iz otroških let (in deloma tudi pozneje) ostalo v spominu.

Iz knjige smo izbrali istoimensko zgodbo, v kateri je pisatelj z vedrim humorjem in neredko tudi z jedko satirčno ostjo predstavil bralcu male ljudi iz polpreteklosti, ljudi kakršnih danes naša mesta več ne pozna.

V letih po prvi svetovni vojni je Selo vsaj enkrat na leto obiskal enoroki berač s črno brado in majhnim, oguljenim zaboječkom, ki mu je bingljalo na udratih prsih, iz katerih je med sunkovitim dihanjem prihajalo nekakšno piskanje. Tisti zaboječnik je bila njegova lajna, ki jo je bil odvil iz starinske podobice svete Družine. Ko je nekega dne sam pripovedoval selskim otrokom, ki jim je njegov vsakodnevni prihod pomenil pravi praznik, odkod ima svojo lajno, se ga je brž oprile ime: lajnar svete Družine, kajti njegovega pravega imena tako nihče ni poznal. Četudi je prosičal od praga do praga, niso nikoli slišali, da bi ga bil kdorkoli ozmerjal z beračem. Le Bojtevka se je bila enkrat spozabila. Kadarkoli je prišel na Selo, ga je sprejel veseli vris otrok, ki se nikoli niso mogli naposlusati njegove lajnice. Kjerkoli se je ustavil, je najprej sinitil žlindro skozi redke, nagubane zobe, potlej pa je odprl pokrovček škatlice, zavrtel ključek in pobrskal na drobnem mehanizmu, potegnil z glave klobuk in kakor vkopan čakal na miloščino. In medtem ko je molče stal pred hišo ali v hišni veži, je v lajni tiho stokala melodija stare romarske pesmi, podobna cvrkanju preplazene ptice. Miloščina, ki jo je dobival, je bila revna. Delavske matere na Selo so bile same uboge in komaj bi bilo, če bi se same napotile po svetu beračiti. Če je lajnarju svete Družine padlo kaj v klobuk, je v zahvalo molče pokimal, če pa se vrata, pred katerimi je navel lajno, niso odprla, je molče odšel dalje. Pot ga je vodila iz veže v vežo, od praga do praga. Za seboj je vlekel leseno nogo, ki je v cesto začrtavala sled, okrog nje pa mu je opletala razcefrana hlačnica. Štorklja je od hiše do hiše in tolkel z leseno nogo ob zmečkano cesto, da je izpod nje brizgalo blato in se mu lepilo na hlačnico.

Zaneslo ga je tudi na Škarfjevo dvorišče, kjer je revščina že tako bomega Sela slavila svoj beraški pir. Za petami so mu bili otroci iz selske ulice. Lajnar svete Družine jih je bolj mikal kot igre, prepričani v vsakodnevni pretepi.

Na prag se je ustopila Bojtevka. Z nejevoljnim pogledom je ošinila lajnara, se togotno udarila po obilnem stegnu in zagodrnjala:

„Vrag naj me vzame, če ni danes že tretji praznomalhar pred vrati ...“

Ko pa je opazila, da je berač brez leve roke in da vleče za seboj leseno nogo, je odšla v stanovanje, od koder se je vrnila še tisto minuto in mu vrgla dinar v nastavljeni klobuk.

„Kje si pa nogo pustil?“ ga je vprašala s toplim glasom. Ker ji ni takoj odgovoril, je nadaljevala:

„Tisti cesar, ki te je v vojno poslal, bi te moral zdaj še preživljati, da se ne bi lačen vlačil po svetu — berač okrog beračev ...“

„Eh, da, nogo sem pa Lahom pustil na Sveti gori,“ je zagodrnjal.

„Pa roko? Kje si jo izgubil?“ je začustvovala.

„No, roko mi je zares cesar vzel, vrag ga pocitraj! Zdaj pa takšen hodim po svetu. Svet je velik in vse ceste so moje, hohoho!“

Z usmiljenjem v očeh je zrla vanj, ki jo je bil zaradi nogo naplahtal. Le kaj bi ji, radovednici, razlagal, kje sem izgubil nogo.

Pred vojno je delal v kočevskem rudniku. Zdrav ko dren je odšel na fronto, kjer je izgubil roko. Takšnega so sredi vojne izpustili iz vojske. Vrnili se je v Kočevje in tamkaj izgubil v jami še nogo.

Sklonil je glavo in se zamislil v čas, ko se je ponesrečil. Od takrat sta minili dve leti. Najgloblje etazo v jami je zasulo, ker pregnito tramovje ni zdržalo pritiska. Tri kopače je ubilo, štiri pa izmaločilo. Še njega, ki je bil v njihovi partiji voznik, je prizadelo. V vojni mu je ročna bomba odtrgala roko do komolca. Z beraško invalidnostjo bi še pes ne živel. Pred vojno je bil sam kopač, pa so enorokega zaposlili v jami kot voznika. Z zdravno desnico je rinil polne hunte premoaga k torilu.

Nekega večera, ko rudarjev ni bilo iz jame, je po rudniški koloniji završalo. Ženska z razmršenimi lasmi se je zapodila po cesti mimo rudarskega naselja in vso pot do separacije kričala z blaznim glasom:

„Pomagajte, ljudje! Zasulo jih je! Zasulooooo!“

Otroci in ženske so planili za njo. Groza, ki jih je v trenutku pograbila z ledeno mrzlimi rokami, jih je naglala, da so se pri separaciji nagneti v gručo kakor čreda preplašenih ovac. Ženska, ki jim je naznanila nevarnost, je vse zbegala do brezumnja. Vreščala je ko rudniška sirena. Pred šantom so se nagnetli v živ klobčič, ki se je, gnan od strahu in skrbi za svoje in očete, pomikal vedno bliže k jami. Takšen preplah jih je zajel,

da so vsi silili k dvigalu. Ob torilu pa so se prerivali rudarji in inženirji ter kričali na vsiljive, na množico jokalnih in preklinjajočih obupancev. Potiskali so jih proč, stran od šanta, in jim grozili, da jih bodo pretepili, če bodo ovirali reševalna dela.

On je bil v jami do vratu zasut s premogovnim zdrobom. Poskušal se je izkupati iz zasipa, toda bolj ko se je otepal, globlje je lezel. Ko je slišal, da prihajajo reševalci, je otrpnil v pričakovanju. Iz neke luknje je ves čas puhtel vanj jamski plin. Nezavestnega so prinesli iz jame. Trumovje, ki je s premogom vred zgrmelo nanj, mu je zmečkalo nogo. Pol leta je preležal v bolnišnici. Pravda za odškodnino se je vlekla in vlekla, a pravice ni dočakal. Lastniki rudnika so jo skopo delili ponesrečenim rudarjem. Prekel jih je, vzel lajno in beraško palico ter odšel po svetu.

Takšna je bila resnica o izgubljeni nogi, ki pa je ni rad na dolgo in široko razlagal radovednežem. Zagodrnjal je nekaj nerazumljivega v zahvalo za podarjeni dinar in izpred praga Bojtevkega stanovanja odšel pred sosedna vrata. Veter, ki se je lovil po dvorišču, je prinašal smrad po čebuli in zasmojenem prežganju. Lajnar je volhal po zraku kot sestradan pes, toda vonj nič-vredne plaže mu ni zbudil posebnega poželjenja po jedi. „Povsod eno in isto otepanje s prežganko,“ je godrnjal. „Toda poje življenje iz dneva v dan isto pesem kakor moja lajna.“

Približal se je pragu Klešničinega stanovanja. Znova je navel lajno in sprožil pero: v škatlici je obotavljaje se zatrepetala pesem, kakor da se z razglašeno melodijo boji potrkati na umazane okenske šipe, za katerimi je v plesnivi izbi morda le kak človek usmiljenega srca.

Tisti čas je Klešnica odprla vrata. V rokah je držala smetiščno s pepelom. Kar s praga je zamahnila s polno smetiščno proti jami sredi dvorišča in vrgla pepel na rešetko, ki jo je pokrivala. Veter je nasul lajnaru pepela v razmršeno brado in v nos, da je pričel kihati.

Ting — tingel — ting ... Ting — ting — teng — tong ...

Pesem v ljani je umrla. Lajnar je kihal in nabiral vase jezo, da bi jo iztresel na Klešnico, a ta ga je uhitela.

„Prejenjaj že navijati svojo ting-tingelco?“ je zavpila. „V ušesih me reže ta dolgočasna lajna.“

Z roko si je obrisal pepel iz oči in užaljeno godrnjal, ko je spoznal, da je naletel na jezljivo serigo. Odšel je dalje pred sosedna vrata. Stara Johana je prišla venkaj in mu vrgla kos kruha v nastavljeni klobuk. Gospod Mihelitsch mu je dal dva dinarja, pravo pravcato bogastvo, a hotel je vedeti, kje je izgubil roko.

Lajnaru svete Družine je ušel spomin nazaj v tisti dan, ko mu je v vojni odtrgalo roko. Da, saj bi se obrnil, ko bi se mogel, je grenko podživil. Toda za bataljonom preklinjajočih in od ruma opitih sestradancev so bile vane naprjene cevi strojnih pušk. Pobeg? Smrt! Če se je kdo samo za trenutek obotavljali, je zaropotalo in vanj je bruhnila toča svinčenk, da je preluknjala ko rešetko klecnil in z zamrtim vzričkom na penastih ustnicah padel, oblit s krvjo. Naprej torej! Naprej v divji metež in ogenj! Naprej v blazni vrtinec umirajočih vojakov sedemnajstega c. kr. regimenta in prerivačih se bersaljerov. Tako je bila le še iskrica upanja, da ostane živ. Poti nazaj ni bilo! Odvil je prvo ročno bombo in jo vrgel predse. Nič ni pomislil, kam. Le brž, le brž odvrdel prekleto jajce sikajočega železa. Ko pa je vžgal bombo, je ni odvrnil pravčasno. Blizu njega je treščila sovražna granata in se raztreščila na milijon drobec. Vrglo ga je na zemljo, a v roki je še vedno držal sikajočo bombo. Raztreščila se mu je v pesti in mu razcefrala roko do komolca. — — —

„Roko sem pa pustil na tisočkrat prekleti Sveti gori pri Gorici,“ je odgovoril gospodu Mihelitschu.

„Alston, to se pravi, da ste vojni invalid. Ali dobivate invalidsko rento?“

Ni mu odgovoril. Odšel je še pred sosedni prag in navel lajno, a Bojtevka je zaklicala za njim:

„Tamkaj pa nikar ne stoj! Nič ne bo! Kebrovke ni doma.“

Zapustil je dvorišče in se nameril v selsko ulico. Tamkaj pa se je otrokom, ki so spremljali lajnara, pridružil še Cingerlov Pold, „strah in trepet“ selskih otrok. Trinaest let mu je bilo, a zlahka bi mu jih prisodil petnajst. Nad udrtim čelom mu je izzivalno štrlel kvikuš čop razkuštranih las. Za trenutek je od začudenja obstal, ko je od daleč zagledal lajnara, potlej pa je porinil v usta prste in zabrljal, da je rezek

žvižg napolnil selsko ulico. Na ta klic so se iz hiš pripodili skoraj vsi selski otroci.

Najprej so prihitele tri deklice s takšno naglico, da so jim kite, podobne repkom, opletale okrog ramen. Zadnja je vlekla za seboj dečka, ki je bil komaj shodil. Nprestano se je opotekal, dekletce pa ga je trdo držalo za roko in kričalo:

„Teci, Lojzek! Teci! Pold žvižga. Brž! Nekaj bo!“

Otrok se je cmihal in kremžil, ker sestrice ni mogel dohajati.

Kmalu je bilo ob Poldetu zbranih kakih dvajset otrok. On je bil največji in najstarejši med njimi. Vsi otroci s Sela so se mu morali slepo pokoravati. Kdorkoli mu je kdajkoli poizkušal kaj oporekati, jo je izkupil: zlasan in obrncan je prijel domov k materi. Pold ni poznal šale. Zavedal se je pravice, ki si jih je bil nasilno privzel v selski otroški srenji. Kjerkoli so se otroci igrali in ugnali kakšno norčijo, povsod je bil prvi. Tudi danes se je s svojo klapo približal lajnaru in ga ogovoril:

„Hej, mož, pri nas že ne boste nič dobili. Kar pokrijte se in ne čakajte pred hišo, ker burja sakramensko vleče.“

Lajnar svete Družine je začuden gledal.

„Veste, naši so vsi zdoma,“ je Pold nadaljeval. „Če ne verjamete,“ je pokazal po otrocih, ki so stali za njim, „pa pogledite: moj brat in tri sestre so tukaj! Doma je samo naša Pepa, ki kuha večerjo. Mama pa leži in kri pljuva. Naša Pepa vam že ne bo dala dinarja, ker ga nima.“

„Kje pa je ata?“ je lajnar vprašal kar tjavdan.

„Ata pa dela v limfrabrik.“

Lajnar se je nasmehnil. Tako samozvestnega dečka še ni bil srečal nikjer. Gledal je otroke, ki so se boječe stiskali za Poldetom in se tiho pogovarjali, radovedno pogledujoč na njegovo lajno. Rad je imel otroke, ki so z živimi pogledi strmeli vanj, kadar je navijal lajno. Zamahnil je z roko in odvrnil:

„No, potlej sem pač zastoj muzikal pred tole hišo. Nič zato. Grem pa dalje. V vseh selskih hišah menda ne leže bolne mame, hehehe!“

A komaj je to izrekel, se je že oglašila deklica, ki je z malim bratcem pritekla k lajnaru.

„O, naša mama je tudi bolna,“ je zavpila s tenkim glasom. „Zmeraj kašlja.“

Ta opazka je Pold razjezila. Namršil je obrvi in revsknil:

„Kaj pa je potlej, če kašlja? Ali pa tudi leži kakor naša mama?“

„Nak, leži pa že ne, ker nima časa. K uhati mora.“

„Kaj pa se potlej sploh ujeđa?“ je Pold zviška premeril.

Zdaj se je oglašil petletni Flandrov Jožek. Razkoračil se je pred Poldom in pomrdnil z mokrim noskom kakor preplašen zajček, rekoč:

„Naša mama pa tudi kri pljuva, da ve!“

Pold ga je ošabno pogledal od strani, pljunil skozi redke zobe in ga zavrnil:

„Tih, smrkavec!“

Porinil je roko v žep in privlekel na dan kos odškrobljenega koruznega kruha. Ponudil ga je beraču.

„Vi, mož,“ je rekel, „če nam eno zašpilate, pa vam dam kruh.“

Že vsa leta, odkar je lajnar hodil z lajno po svetu, je jedel skoraj sam kruh. Kjerkoli se je s pojočo lajnico ustavil, povsod so mu ponujali kruh. Njegova umazana malha je bila vedno polna kruha. Ampak samega kruha vendar ni mogel jesti. Preobjedel se ga je, da ga je grizlo po črevih in da ga je v želodcu pekla zgaga. Priškil se mu je, da ga je čisto preklinjal. Če ga je zagledal, so se mu v ustih nabrale kiselske sline. Nasmehnil se je Poldu in odkimal:

„Ah, ti le kar sam poje kruh! Kruha imam sam zadosti. Še vam ga lahko dam, otroci, če ga le hočete.“

Segel je v torbo; in preden bi se ozrl, je vse priberačene kose kruha razdelil med otroke.

Pold je bil razočaran. Zdaj ni imel nič več takega, kar bi lahko ponudil lajnaru. Ta pa je, ko je gledal pred seboj gručo zamazanih otrok s prosečimi pogledi v oči, dobrovoljno zamrmral:

„Le jeste, otroci! Če pa bi že radi, da vam bi igral, bom za vas navel eno pesem. Kar tako. Zastonj.“

Kakor da bi njegova lajna že tolikokrat ne pela zastoj pred tuji vrati!

Otroci so veselo zavrnili. V napetem pričakovanju so ga obstopili, jedli njegov kruh in ga pričeli vleči za suknjič k nizkemu zidčku, ki je bil ograja med selsko cesto in dvoriščnim usadom med dvema hišama.

„Kar semkajle sedite, mož!“

Navil je lajnico.

Ting — tingel — ting — tong ... Ting — teng — tong — ting — tong ...

Otroci so strmeli v pojočo skrinjico, čudeč se bogastvu, ki ga je imel berač.

„Jehata, le kaj to poje?“ je vzklila blede deklica in se povzpela na prste, da bi pogledala v notranost lajnice. Govorila je s šibkim, pojočim glasom. Od radovednosti ji je zastajal dih, ko se je sklanjala nad odprto škatlo.

„Firbec babji!“ je ozmerjal Pold. „Povsod vtikaš svoj nos.“

ponke in zaprl pojočo skrinjico. Kmalu bi jo dobila po nosu.

„Hahahaha!“ so se otroci naga-jivo smejali.

„Ali nisem rekel, da je radovedna baba?“ se je Pold privoščljivo smejal, se tolkel po kolenih in poskakoval. „Babji firbec je, zdaj pa ima, hahah!“

Le lajnar se ni smejal. Pobožal jo je po glavi in mehko dejal: „Nič hudega, punčka! Nikar ne misli, da so tukajle notri kakšni možički, ki muzicirajo. Nak, to poje kar tako. Samo poje. No, lajna je. Muzika.“

Odprl je lajnico, da bi ji pokazal čudežni mehanizem: valjček in medeninstemu glavniku podobne strunice.

Njegove besede pa je niso mogle potolažiti. Nekaj časa je nabirala usta v šobico, ker pa so se ji otroci še kar naprej smejali, je zajokala in stekla domov.

Sele zdaj so otroci opazili, da ima lajnar svete Družine leseno nogo.

„Glejte ga, leseno nogo ima!“ je Flandrov Jožek prvi zaklical in z iztegnjeno roko kazal predse.

„Da, leseno nogo imam. Revček sem,“ je vzdihnil lajnar.

„Ja, kje pa vam je odrezalo nogo?“ je zarovedil Pold. „Ali ste padli pod vlak?“

Nad daljnim Šišenskim hribom so se tisti trenutek razpodili oblaki. Prikazalo se je zahajajoče sonce, da je svetloba zalila lajnarjeve oči. Prišel je pomežikovati.

„To je bilo pa takole,“ se je odkašljal in pričel pripovedovati, česar starejšim nikoli ni povedal. „V jami sem delal, pa me je zasulo in mi zmečkalo nogo. Ko sem se zbudil iz nezavesti, sem že ležal v bolnišnici. Tamkaj so mi zmečkano nogo odžagali. Zdaj imam pa leseno — vrag jo dal!“

Zagodrnjal je še nekaj nerazumljivega in izpljunil tobakovo žlindro. Nič niso spraševali, v kateri jani se je to zgodilo. Le Pold se je upal vprašati:

„Ali vam je roko tudi zmečkalo?“

„Roko sem pa v vojni izgubil. Na Sveti gori.“

„Oho, jaz pa že vem, kje je to!“ je Flandrov Jožek zmagovalno zaklical in prekinil lajnarjevo pripovedovanje.

„Ti pa jeziki za zobe, ker eno figo veš!“

„Kaj bi ne vedel,“ je Jožek užaljeno smrknul. Saj je bil naš ata tudi v vojni na Sveti gori. Še zdaj ima kroglo v nogi, da veš. Ali ima mogoče tvoj ata tudi kroglo v nogi, a?“

Ta otroški preprič je lajnara svete Družine spravil v dobro voljo.

„Kar pustite to, otroci!“ jih je miril. „Naj vam rajši jaz povem, kako je bilo. Lahko so izza Gorice s topovi pljuvali na nas. Vsa Sveta gora je bila zvita v oblake dima. Topovski izstrelki so jo tako razdejali, da je danes menda kar za pol metra nižja, kakor je bila pred vojno. Tole sem pa po ofenzivi prinesel s Svete gore.“

Pokazal je otrokom levo roko, nekakšen vozičast, višnjevit štrcelj, ki se je končaval pri komolcu.

„Jej, to vas je bolelo, ali ne?“ je začustvoval šestletno dekletce.

„Kar obležal sem tamkaj, tako me je zabolelo,“ je pritrdil.

„Okrog mene je grmelo in vojaki so iz strelskih jarkov drveli naprej v peklenški ogenj. Kar po meni so hodili, ko sem ranjen obležal na zemlji. Kar nadenkrat pa — ššššš! — tres! — je gromozansko počilo. Granata je padla čisto blizu mene. Na tisoč kosov se je razletela. V zemljo pa je izvrtala takšno jamo, da bi se lahko voz s parom konj skril vanjo.“

Vi ste se pa skrili v jamo, da vas ni zadelo, ali ne?“ je vprašal Flandrov Jožek.

„Oh, ne,“ se je nasmehnil v podživiljanju. „Z zemljo vred me je vrglo najmanj dvajset metrov proč.“

Zdaj so zvedeli vse. Glasno so se oddahnili. Četudi so ga radi postuslali, je bilo v njegovem pripovedovanju le preveč groze za njihova drobna srca.

„Ja, zakaj pa ste šli v vojno?“ je vprašalo blede dekletce.

„Zdaj pa imate. Rajši bi se doma skrili pod posteljo, pa bi vas kifelij ne našel.“

„Cesar je naredil vojno in morali smo iti,“ ji je odvrnil.

„Cesar?“

Spogledli so se. Cesarja niso še nikoli videli. Tudi slišali niso še nikoli, da je bil na svetu kakšen cesar, ki dela vojne. Deklica je vtaknila prst v usta, ga posešljala in nekaj časa napeto premišljala, potlej pa zaprosila:

„Aja, rajši nam eno zašpilajte.“

Navil je lajnico, vstal in odšantal k sosednji hiši. Vsi otroci so se vsuli za njim. Iako so potovali od hišedo hiše po vsej selski ulici kakor bedni romarji, tako je šla ta žalostna procesija za pesmijo, ki je cvrkutala v lajnici, mimo vseh hiš, kjer se je skrivala skrb za skorjo vsakdanjega kruha. Mnogo vrat je ostalo zaprtih, pesem iz ljanice ni nikogar prikljala na prag. Zastonj je lajnar svete Družine navijal lajnico. Može so delali v kemičnih tovarni in v Tovarni Kleja, žene so odšle po opravkih, otroci pa so bili v Poldovi klapi, ki je korak za korakom sledila lajnaru. Vedeli so, katera vrata se sploh ne bodo odprla, a lajnaru tega niso povedali, samo da so lahko poslušali lajno.

Selo je začel zagrinjati mrak. Temno je bilo, ko se je lajnar, obdan od otrok, napotil mimo Predovičeve

kapelice skona selske ulice proti Staremu Selu. Pred Marenčeto gostilno se je ustavil in navel lajno, ki je privabila na prag štiriletnega dečka. Srečen smehljaj mu je spretel obraz, ko je tlesnil z rokami in zakričal v vežo:

„Mama, zunaj je ubogi mož. Lepo igra. Daj mi dinar!“

Potekel je iz hiše in se vrnil z darom za berača. Mlada ženska črnih las je prišla za njim v predverje. Deček je vrgel dinar v lajnarjev nastavljeni klobuk. Mimogrede se je razgledal po otrocih, ki so stali okrog berača. Zagledal je Pold in se s preplašenim vzričkom pogljal nazaj k materi. Pold se je bal, ker ga je pred dnevi zlasal.

Ženska je potegnila otroka v vežo, še prej pa jeznostno premerila Pold, ki je razkoračeno in z izzivalnim nasmehom na obrazu stal kraj lajnara.

„Kdo pa je ta gospa?“ je vprašal lajnar.

„Eh, Marenčeto mlada je. Iz mesta je doma, pa se je semkaj priženila. Ste videli, kako se trese za svojega mulca?“ se je zarežal Pold. „Pha, prava figa, če ima gosposko ime! Vladimir mu je ime, eh!“

Lajnar je stal ob jarku. Ko pa se je hotel napotiti dalje proti Mostam, je pozabil, da je za njim cestni jarek. Prestopil se je in ko se je obrnil, je z

leseno nogo stopil v prazno. Zakričal je in padel v jarek.

Lajna se je utrgala z vrvice, na kateri je imel privezano in obešeno okrog vratu. V roku je odletela na blatno cestno. Pri padcu lajnice na trdo zemljo se je pero v škatlici sprožilo in pesem, žalostna, kakor da bi bil zacvrkotal ranjeni vrbček, se je oglašila v vstajajoči večer.

Ko so otroci zagledali lajnara v blatnem jarku, so se tako prestrašili, da so se razbežali. Vsi. Razen Pold, seveda, ki je bil večji in pogumnejši od vseh in se lajnara svete Družine, ki je nemočen obležal v jarku, iz katerega se je navzlic onemoglim poziksumom, da bi se izkobilal iz njega, ni ustrašil. Videl je, da ima berač noge v jarku, po katerem se je pretekala blata brozga, pomešana s pomijami, ki jih je Marenčetovala dekla zlivala vanj. Nekaj časa je onemogo buljil vanj, a ko je sprevidel, da mu sam ne more pomagati, je zatulil kakor iz uma:

„Kar počakajte, mož! Po dedee grem, da vas bodo izvlekli iz tega prekletega jarka!“

Poskočil je ko mlado žrebe in jo ucvrl v vežo Marenčetovala krčme ter zakričal: „Brž pridita dva na cesto. Star mož z leseno nogo je padel v jarek in ne more iz njega. Pomagati mu moramo, brž!“

Tisti čas je pri fari, v šentpetrski cerkvi, zazvonilo ugašajočemu dnevu.

PRISPEVEK O SAMOPRISPEVKU

Kot je znano je občinska skupščina Ljubljana Moste-Polje že lani dala pobudo za uvedbo samopriskpevka v Ljubljani in se je glede tega z odprtim pismom obrnila na vse ljubljanske družbenopolitične dejavnike. Pobuda je žal padla v vodo, ker so bila mnenja o smotnosti uvajanja samopriskpevka v našem glavnem mestu, deljena.

Nekaterih odgovornih družbenih dejavnikov v Ljubljani se je lotevalo malodušje češ da na referendumu ne bi uspeli in so dajali zelo pesimistične izjave. Skratka, pobuda občinske skupščine Moste-Polje je naletela na gluha ušesa. Vendar vse kaže, da je ljubljanska javnost vse bolj naklonjena samopriskpevku, ker se tudi vse bolj zaveda, da se edino po tej poti lahko najhitreje dokopljemo do novih šol in varstvenih zavodov. To pa zato, ker potrebe po tovrstnih objektih mnogo hitreje naraščajo kot pa gradnja le-teh; vemo pa, da so proračunska sredstva za te namene v Ljubljani, ki sodi med bogatejša področja Slovenije, zelo pičlo odmerjena. Medtem pa gospodarstva ne kaže dodatno